

Undervisningsbeskrivelse

Stamoplysninger til brug ved prøver til gymnasiale uddannelser

Termin	Maj 2026
Institution	Herning HF og VUC
Uddannelse	Hf
Fag og niveau	Dansk A
Lærer(e)	Marianne Niemann (MN)
Hold	1.p

Oversigt over gennemførte undervisningsforløb

1	Introforløb - Novelleanalyse
2	Minikursus i grammatik
3	Dokumentar
4	Intro til lyrik
5	Retorik og argumentation
6	SoMe og Autofiktion

Titel 1	Introforløb - novelleanalyse
Indhold	<p><u>Teori</u> Introtekst fra <i>Perspektiver i dansk</i>, s. 10-12 Om fortolkningshypoteser fra <i>Perspektiver i dansk</i>, s. 17-20 Om fortæller og synsvinkel fra <i>Perspektiver i dansk</i>, s. 65-69 ”Hvad er en novelle?” fra <i>Litteraturhistorien på langs og på tværs</i>” https://litthist.systime.dk/?id=189 Relationsmodel Analyseværktøjsark til noveller og romaner (lavet af MN)</p> <p><u>Noveller</u> Pia Juul: ”En flinker fyr” Thomas Korsgaard: ”En rigtig hue” Naja Marie Aidt: ”En kærlighedshistorie” + ”Ond i sulet” Anja Otterstrøm: ”Kost og logi” Karen Blixen: ”Skibsdrengens fortælling” (læst i forbindelse med næste forløb om grammatik) Værk 1: selvvalgt værk (læst i forbindelse med ”læsetid” på klassen og knytter sig ikke direkte til forløbet)</p>
Omfang	Ca. 28 lektioner Ca. 60 sider + værk
Særlige fokuspunkter	Formålet med forløbet er at oparbejde kompetencer til analyse af litterære tekster, med særligt fokus på novellen. Forløbet har et primært litterært fokus I forløbet, er der lagt vægt på: <ul style="list-style-type: none"> - Fortolkningshypoteser - Mind-map strategi - Personkarakteristikker og relationer samt øvrige analyseværktøjer (indhold og form) - Citatteknik - Taksonomiske niveauer: Resume, analyse, fortolkning, perspektivering - Novellegenrens karakteristika, herunder forskellen på klassiske og moderne noveller
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning, gruppearbejde, individuelt arbejde, fremlæggelser, Skriftligt arbejde

Titel 2	Minikursus i grammatik
Indhold	<p>I-bogen <i>Styr på sproget</i> anvendes til dette forløb primært med henblik på interaktive øvelser</p> <p>”Grammatik for dummies” med Thomas Skov fra Sproget.dk: om ordklasser, subjekt, verballed og objekt.</p> <p>Der er desuden udleveret oversigtsark over ordklasserne, sætningens vigtigste led, hoved- og ledsætninger, generelle sprogregler og kommaregler.</p> <p>Tekst til praktisk arbejde med ordklasser:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Klaus Rifbjerg: ”Livet i badeværelset” - Yahya Hassan: ”BARNDOM” - Uddrag af Kongens nytårstale 2025 <p>Værk 2: Professionsrettet værk: Hjemmeside for Herning Blue Fox (i forbindelse med POP-forløb)</p>
Omfang	<p>Ca. 18 lektioner</p> <p>Ca. 20 sider</p>
Særlige fokuspunkter	<p>Formålet er at oparbejde en grundlæggende grammatisk viden samt en større sproglig bevidsthed.</p> <p>Desuden er der fokus på sproglig korrekthed i det skriftlige arbejde.</p> <p>Forløbet har et sprogligt fokus</p> <p>Desuden er der særligt fokus på skriftlighed</p> <p>Ordklassernes funktioner og latinske betegnelser</p> <p>Syntaks: Sætningens nexus, sætningens led, hoved- og ledsætninger</p> <p>Kommaregler</p>
Væsentligste arbejdsformer	<p>Klasseundervisning, træningsøvelser, IT-baserede øvelser fra <i>Styr på sproget</i>, Skriftligt arbejde</p>

Titel 3	Dokumentar – Virkeligheden i lyd og billeder
Indhold	<p>Baggrundslitteratur Fra bogen <i>Krydsfelt</i>: Om fakta og fiktion, s. 286-288. Om dokumentartyper og fortælleformer, s. 297-301. Virkelighedens fortællinger i billede og lyd - dokumentar Krydsfelt (gyldendal.dk) Om filmiske virkemidler fra <i>Grundbog til medier i dansk</i> (systeme.dk) https://grundbogtilmedieridansk.systeme.dk/?id=166 Uddrag af artikel fra Ekko: Max Pedersen ”Socialpornografi og mediefonser” Om frontstage, backstage og middle region fra <i>Perspektiver i dansk</i>: https://perspektiver.ibog.dansklf.dk/?id=167</p> <p>Dokumentarklip og film: Uddrag af ”Hvorfor drikker jeg” TV2 2025 (de første 7 min af episode 1) https://play.tv2.dk/serie/hvorfor-drikker-jeg-tv2/1/hvis-ikke-jeg-faar-hjaelp-nu-ec5ed0bd-61f3-406b-a452-bbedf28cd118 Uddrag af ”Piger i Vestre fængsel” https://www.youtube.com/watch?v=auTkNwqFHwQ&t=410s (de første ca. 6 min) ”Partiernes skjulte overgreb” 1. episode (findes på cfu) Uddrag af <i>Blok på bistand</i> – ”Historien om Jimmy” https://www.youtube.com/watch?v=ULmsYftnHV&t=8s Uddrag af <i>Kandis for livet</i> (anslag: 00.00-03.00 + 29.16-33.20) https://filmcentralen.dk/gymnasiet/film/kandis-livet <i>Blodets Bånd (medieværk)</i> - filmcentralen.dk</p>
Omfang	Ca. 30 lektioner
Særlige fokuspunkter	<p>At oparbejde kompetencer til analyse af levende billeder, både inden for dokumentargenren og fiktionsgenren. Føreløbet har et primært mediemæssigt fokus</p> <p>Dokumentartyper Dokumentarens fortælleformer: Den observerende, den autoritative og den poetiske Fakta- og fiktionskoder i levende billeder Filmiske virkemidler Kortfilm</p>
Væsentligste arbejdsformer	selvstændigt arbejde, gruppearbejde, interaktivt arbejde, skriftligt arbejde, mundtlige fremlæggelser, screencas

Titel 4	Intro til lyrik
Indhold	<p><u>Teori</u> Om genren lyrik (kopi fra <i>Litteraturhistorien på langs og på tværs</i>) 11. Lyrik Litteraturhistorien – på langs og på tværs (iBog) (systeme.dk) Analyseværktøjer til lyrik (lavet af MN) Kapitel om folkeviser fra <i>Litteraturhistorien på langs og på tværs</i> https://litthist.systeme.dk/?id=135</p> <p><u>Digte</u> Guldmund: ”Dem vi plejede at være” Søren Ulrik Thomsen: ”Ode til regnen” (anvendt i forbindelse med kreativ skriveøvelse, så er ikke analyseret) Michael Strunge: - ”Plasticsolen” - ”Natmaskinen” Folkeviser: - ”Hr. Bøsmer i Elverhjem”</p> <p><u>Supplerende materiale</u> Uddrag af dokumentarfilm om Strunge: <i>Væbnet med ord og vinger</i></p>
Omfang	Ca. 18 lektioner
Særlige fokuspunkter	<p>Formålet med forløbet er at introducere genren lyrik samt analyseværktøjer knyttet til denne genre. Desuden lægges der stor vægt på billedsprog og forskellige variationer af billedsprog</p> <p>Forløbet har et litterært og sprogligt fokus</p>
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning, gruppearbejde, individuelt arbejde, kreative skriveøvelser

Titel 5	Sprogets magt - Retorik og argumentation
Indhold	<p><u>Teori</u> Fra bogen <i>Begreb om dansk</i>: - At kommunikere hensigtsmæssigt: At kommunikere hensigtsmæssigt Begreb om dansk. Litteratur, sprog og medier (danskf.dk) - Det retoriske pentagram: Det retoriske pentagram og kommunikationssituationen Begreb om dansk. Litteratur, sprog og medier (danskf.dk) - Appelformer: Appelformer – hvordan afsender taler til modtager Begreb om dansk. Litteratur, sprog og medier (danskf.dk) Oversigt over stilistiske figurer (lavet af MN) Fra bogen <i>Krydsfelt</i> - Argumentationsmodellen: https://krydsfelt.ibog.gyldendal.dk/?id=279</p> <p><u>Taler:</u> Sofie Lindes tale ved Zulu Comedy galla 2020 Tessas nytårstale 2020 Statsministerens nytårstale 2026: https://www.youtube.com/watch?v=VTOmgV_hxSM</p> <p><u>Debatterende tekster:</u> Lydmor (Jenny Rosander) kommentar til Thomas Treo og Ekstra Bladet Ludvig Holberg: Epistel 89 – ”Fordærvet smag i kærlighed”</p> <p><u>Supplerende materiale</u> TV-klip fra taler af Barrack Obama, Bjarne Corydon, ”Friend” (Monica’s toast), Wspa-reklame</p>
Omfang	Ca. 22 lektioner
Særlige fokuspunkter	<p>Formålet er at oparbejde kompetencer til analyse af ikke litterære tekster med fokus på politiske taler og andet materiale inden for opinionsgenren Forløbet har et primært sprogligt fokus med tråde til det mediemæssige perspektiv Der arbejdes desuden med den debatterende artikel</p> <p>Det retoriske pentagram Appelformer og andre retoriske virkemidler (stilistiske figurer) Argumentationsanalyse (Toulmins udvidede model)</p>
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning, gruppearbejde, individuelt arbejde, små skriveøvelser, fremlæggelser, skriftligt arbejde, herunder egen taleproduktion

Titel 6	SoMe og Autofiktion (forløbet er ikke færdiggjort)
Indhold	<p><u>Teori</u></p> <p>Fra I-bogen <i>Perspektiver i dansk</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Intro til sociale medier og personlig branding: "Jeg kan ikke lide den, jeg har skabt på internettet" Perspektiver i dansk (dansklf.dk) -”På de sociale mediers scene” (begrebsboks) https://perspektiver.ibog.dansklf.dk/?id=167 -”Facework på nettet”: Facework på nettet Perspektiver i dansk (dansklf.dk) <p>Om Sproghandlinger fra bogen <i>Krydsfelt</i></p> <p><u>Materiale relateret til sociale medier:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Video ”Min ærlighed” af Fie Laursen (den kan ikke længere findes online) -Afsnit 1 af dokumentarserien ”Vi kommer og dræber dig”: https://www.dr.dk/drtv/serie/vi-kommer-og-draeber-dig_256850 - Debatindlæg af Timme Bisgaard Munk: ”Vi skal ikke forbyde sociale medier til de unge – vi skal redesigne dem” (2025)
Omfang	Ca. 20 lektioner
Særlige fokuspunkter	<p>Kommunikation på sociale medier og begreber, der kan anvendes til analyse heraf: branding, Goffmans stages og facework, sproghandlinger</p> <p>Introduktion til den debatterende skrivegenre</p>
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning, gruppearbejde, individuelt arbejde, diskussion, IT-baserede øvelser, quiz, skriftligt arbejde